

Hbl 16.1.11

Många gånger var de goda alternativen få

KRIGSBARN Pertti Kavéns avhandling och debattartikel i Hbl (3.1) har på nytt aktualiserat den omfattande förflyttningen av barn från det krigshärjade Finland till Sverige (och Danmark). Kavén anser att det var ett politiskt missstag av Finland och den dåvarande socialministern K.A. Fagerholm att den 3 september 1941 "fatta beslut om nya barnförflyttningar".

Till detta bör genmätas att varken Fagerholm eller övriga politiker tvingade någon att sända sina barn från Finland utan endast på basis av ett generöst erbjudande från Sverige gav en möjlighet åt människor i ett nödläge att ge sina barn en tryggare tillvaro. Den möjligheten utnyttjades av föräldrarna till över 70 000 barn i ett läge där livsmedels-situationen i Finland var katastrofal, bomberna hade gjort familjerna hemlösa och genombrott hotade vid fronten.

Företräde gavs åt föräldralösa barn och sådana barn som var sjuka och undernärda. Kavéns egen undersökning visade att man sålunda räddade livet på cirka 2 900 allvarligt sjuka barn.

Kavén har naturligtvis rätt i att små barn i princip inte borde skiljas från sina föräldrar ens under krig. Men om barnet är sjukt, pappan stu-

pat i kriget och mamman som ensamstående förälder hade en stor barnaskara var de goda alternativen få. Dessutom fanns en utbredd rädsla att kriget skulle sluta i kapitulation och segermakten skulle skingra familjerna och deportera föräldrarna (så som skedde söder om Finska viken).

Den hjälp de svenska familjerna gav oss krigsbarn var – som också Kavén erkänner – unik också i en internationell jämförelse – ett världsrekord i sitt slag. När vi försöker bilda oss en uppfattning om omfattningen av den humanitära hjälp som de svenska famil-

jerna gav kan vi jämföra den med läget i dagens Finland. I vårt välmående land, vars levnadsstandard är betydligt högre än den var i Sverige under kriget, fanns det 2008 över 16 600 barn som socialmyndigheterna tagit bestående hand om och som var i behov av ett riktigt hem. Men tyvärr kunde man finna ett privat hem för bara knappt 5 500 (33 procent) barn. Om människornas egoism hade varit lika stor i Sverige under kriget som den är i dagens Finland hade man kunnat placera bara en liten bråkdel av krigsbarnen i privata hem.

När det är fråga om över 70 000 barn och människor är det självklart att däri ingår också tragiska fall och olyckliga människor. Men det överväldigande flertalet av krigsbarnen fick ett varmt mottagande i sina svenska hem och återvände efter kriget till Finland. Mellan krigsbarnen och de familjer som tog hand om dem uppstod en värdefull, ofta livslång vänskap. I vårt fall omfattar den varma gemenskapen redan tre generationer.

CARL-OLAF HOMÉN,
KRIGSBARN 1944-45
ESBO